



УДК 027.7(427)+37.017

**Шкира, О. І.**

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», Наукова бібліотека

## УНІВЕРСИТЕТСЬКА БІБЛІОТЕКА ЯК МІНІСУСПІЛЬНИЙ ПРОСТІР У ТВОРЧОМУ САМОВИРАЖЕННІ ОСОБИСТОСТЕЙ

*У статті розглядається один із напрямків гуманітарно-просвітницької діяльності книгозбірні ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» – формування загальнолюдських цінностей та сприяння гармонійного розвитку молоді через творче самовираження особистості.*

*Ключові слова: університетська бібліотека, бібліотечний простір, творче самовираження, самореалізація.*

Гуманітарно-просвітницька діяльність університетської бібліотеки спрямована на сприйняття початкової, просвітницької та виховної діяльності університету: формування у студентів соціально-необхідних знань і навичок, громадянськості та патріотизму, духовного згуртування, професійних інтересів, знань культурної спадщини.

Бібліотека як структурний підрозділ університету сприяє вихованню морально досконалої особистості, пропагує через книгу зміст загальнолюдських цінностей, історичної, наукової та культурної спадщини, ідеї національного державотворення за допомогою всіх бібліотечно-бібліографічних засобів. В організації виховної роботи бібліотека керується Концепцією національного виховання студентської молоді, яка визначає, що головною метою національного виховання студентської молоді є формування свідомого громадянина – патріота Української держави, активного провідника національної ідеї, представника української національної еліти через набуття молодим поколінням національної свідомості, активної громадянської позиції, високих моральних якостей та духовних запитів.

Суспільство сьогодні змінюється стрімко, час вимагає миттєвої реакції на зміни. Великої уваги заслуговує значення бібліотеки як території, місця спілкування та взаємодії відвідувачів, бібліотеки як своєрідного мінісуспільного простору, а не лише як пункту отримання інформації. На жаль, діяльність кожної бібліотеки, і університетської також, у нашій країні офіційно регламентована, затиснута у рамки різних вимог, норм і стандартів,

давність яких очевидна, і які часто-густо гальмують швидкість розвитку книгозбірень, співробітники котрих змушені витратити чимало часу на рутинну роботу, користі від якої ані бібліотекарям, ані користувачам немає.

Метою збалансованого розвитку суспільства є творення нової людини, яка гармонійно поєднує пізнавальний, соціальний, психосмисловий та духовний потенціал, яка здатна жити у злагоді зі світом та утверджувати паритетність, толерантність із іншими людьми. Тому завдання будь-якого вищого навчального закладу полягає не лише у передачі вихованцеві певної кількості знань, формувань орієнтуватися у потоці інформації і користуватися нею, але й у розкритті істинного таланту молодої людини до певної сфери діяльності, вмінні знайти своє місце у світі, вихованні перспективно мислячих людей, що вибудовують майбутнє на базі загальнолюдських цінностей. Вирішити це завдання може те унікальне інтелектуальне, культурно-освітнє університетське середовище, яке створюється завдяки зусиллям науковців і бібліотекарів.

Діяльність колективу бібліотеки ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» спрямована на конкретний запит читача, а отже – забезпечення сучасного сервісу, створення інформаційно-аналітичного продукту сьогодні про сьогодні, вивчення минувшини, поглиблення синергії університету та бібліотеки, розвиток бібліотеки як центру культурних, соціальних ініціатив та творчого самовираження особистостей.

Університет і бібліотека так органічно поєднують та взаємодоповнюють один одного, що створюють єдиний культурно-освітній простір. Читач, за потреби, може вільно переходити до різнофункціональних читальних залів – читальної зали гуманітарних дисциплін, читальної зали суспільних дисциплін, університетського інформаційного центру «Чумацький шлях», дисплей-зали, зали для науковців, а також відвідувати мистецькі заходи в актовій залі та наукові заходи в конференц-залі, що розташовані у суміжних із бібліотекою приміщеннях тощо. Тож експеримент моделі бібліотечного простору в університеті, як частини повсякденного життя студентів і викладачів сьогодні втілено в життя й успішно працює. Нині триває копітка праця над удосконаленням культурологічного простору, безбар'єрного у всіх смислах, який доповнює та об'єднує в собі характерні ознаки бібліотек, архівів, музеїв, виставкових майданчиків.

В Національній Доктрині розвитку освіти України в XXI ст. зазначено, що головною метою освіти є створення умов для розвитку й самореалізації кожної особистості як громадянина України, формування покоління, здатного навчатися впродовж життя,

створювати й розвивати цінності громадянського суспільства. Виховання студентів – це творча справа. Тому значимість університетської бібліотеки сьогодні визначається не лише розміром і складом фонду, розмаїттям послуг, які вона може надавати користувачеві, але і в розкритті творчих здібностей особистостей, розвиваючи і формуючи творчий потенціал у молоді.

У рамках творчої бібліотечної лабораторії колективом бібліотеки реалізуються творчі проекти, що мають на меті втілення ідей національного, морального виховання, розвиток інтелекту та духовного зростання особистості молодшої людини. Колектив бібліотеки, працюючи в бібліотечному просторі, прагне не лише продемонструвати обдарованість певних особистостей, а змусити всіх інших повірити у свої сили, активізувати творчу діяльність, розвивати здібності, самовдосконалюватися, самовиражатися, впевнено йти до своєї мети з установкою «я цього досягну». Такий підхід спрацьовує. Часто студенти самі звертаються, пропонуючи свої роботи, послуги, співпрацю.

Сучасний світ глобальних змін та інтеграційних процесів вимагає неординарності, креативності, вмінню творити. Важливо для кожної людини знайти свій вид самовираження – чи то в кар'єрному зростанні, чи то в творчому розкритті. Психологи стверджують, що особистість можна вважати творчою, якщо вона володіє певними рисами, як то креативністю, емоційністю, мрійливістю, чутливістю, широким діапазоном захоплень та інтересів, багатства внутрішнього світу, безпосередністю та вмінням естетичного сприйняття світу. Самовираження у творчості – це духовна праця, що є ефективним психотерапевтичним методом, який допомагає людині виплеснути емоції або ж вирішити внутрішні проблеми. Адже творчість є істотною ознакою повноцінного життя та духовного розвитку особистості, необхідністю якої є вміння образного мислення, відчуття й розуміння багатства навколишнього світу, природи художнього образу та символічності явищ предметів. Критерії у творчому самовираженні через мистецтво проявляються у високій потребі в нових враженнях, схильності керуватися більш образним мисленням, відчуттям і розумінням, ніж розумом. Слова першого філософа України Г. С. Сковороди про розвиток творчого потенціалу особистості є глибоким підтвердженням його мислення про єдність думок, вчинків, слова і діла, розуму й волі, що сприяють розвитку всебічно розвиненої, духовної особистості, яка в подальшому буде працювати наполегливо, творчо.

Творчому самовираженню студентської молоді сприяє співпраця бібліотеки з кафедрами університету, зокрема з кафедрами мистецьких дисциплін, зі студентами педагогічного факультету. У бібліотеці вже звичною практикою стало проведення майстер-класів із декоративно-ужиткового мистецтва, організація книжково-ілюстративних та художніх виставок, на яких демонструються студентські роботи, виконані у техніках українського декоративно-ужиткового мистецтва, а також презентується живопис, графіка, образотворче мистецтво. Мистецькі експозиції вражають різноманіттям матеріалів, відчувається натхненна енергія та майстерність молоді, яка цікавиться народними ремеслами, звичаями і традиціями рідного краю, а творча робота приносить їй велике задоволення. Інформаційні матеріали про творче самовираження особистостей відображено на сайті університетської бібліотеки (<http://library.phdpu.edu.ua>). Цитуючи відомого українського етнолога Галину Лозко, приходиться усвідомлення того, що не можна виховувати громадянина певної держави, не визначивши для нього цілком певних координат, як не можна будувати громадянського суспільства, не виховуючи власних громадян. Людина – політична істота і як таку її потрібно готувати до життя різноманітними засобами».

Єдності реалізації всіх напрямків виховання студентської молоді сприяє організація бібліотечного простору. Нові матеріали та технології дозволили по-новому перетворити не лише фізичний простір, але й суспільний. Новий дизайн публічних приміщень наповнив їх світлом, кольором, надав незвичайної форми та об'єму. Це різко змінило видиме середовище, його кольорову гаму та структуру оточуючого простору. Візуальне середовище – один із головних компонентів життєзабезпечення людини. Елементи етніки, мистецьких виробів, наявні у просторі університетської бібліотеки, сприяють гармонійному розвитку молоді – творчому, інтелектуальному, духовному, приносять естетичну насолоду, сприяють формуванню творчого самовираження самосвідомості особистості.

Бібліотечному простору притаманна творча динамічність, постійне збагачення – змінюються виставки, відкриваються нові імена, популяризуються головні загальнолюдські цінності, історична, наукова та культурна спадщина. Вивчаючи та досліджуючи минуле, кожна молода людина краще розуміє сьогодення.

Моя Країна дивовижна,  
Талановитими людьми потішна,  
У мужньому характері незламна,

Її історія глибинна і прадавня...  
У пісні солов'иній, у джерельній мові,  
У таїні любові, у цілющій слові,  
Із сивини віків тримає пуповина  
Родину, рід, народ – це Україна!

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кучерявий, І. Т. Творчість – основа розвитку потенційних джерел особистостей : навч. посіб. / І. Т. Кучерявий, О. І. Клепиков. – Київ, 2000. – 288 с.
2. Шкира, О. І. Соціально-комунікаційний простір бібліотечного середовища: нові підходи в змісті і основних завданнях / О. І. Шкира // Рідна школа. – 2015. – № 11/12. – С.76–78.
3. Шкира, О. Просторова модель бібліотеки вишу / О. Шкира // Бібліотечний вісник. – 2011. – № 5. – С. 43–47.

#### **Шкира О. І.**

ГВУЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», Научная библиотека

#### **УНИВЕРСИТЕТСКАЯ БИБЛИОТЕКА КАК МИНИОБЩЕСТВЕННОЕ ПРОСТРАНСТВО В ТВОРЧЕСКОМ САМОВЫРАЖЕНИИ ЛИЧНОСТЕЙ**

*В статье рассматривается одно из направлений гуманитарно-просветительской деятельности библиотеки ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды» – формирование общечеловеческих ценностей и содействие гармоничному развитию молодежи через творческое самовыражение личности.*

*Ключевые слова: университетская библиотека, библиотечное пространство, творческое самовыражение, самореализация.*

**Shkyra O. I.**

State Higher Educational Institution «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University», Scientific Library

**UNIVERSITY LIBRARY AS A MINI-PUBLIC SPACE IN CREATIVE SELF-EXPRESSION OF INDIVIDUALS**

*The article highlights one of the directions in humanitarian-educational activity of the library at SHEI "Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda State Pedagogical University" - formation of human values and promoting the harmonious development of young people through creative self-expression of personality.*

*Keywords: university library, library space, creative self-expression, self-realization.*